І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: BArcly 7-5337
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: 435-8740

РІК LXXIV. Ч. 28. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 16-го ЛЮТОГО 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 16, 1967 No. 28. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Середа, 15-го лютого, 1967

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКЕ ТОВАРИСТВО АДВОКАТІВ, яке об'єднує половину зі всіх 250,000 адвокатів в цій країні, висловилося за те, щоб президента ЗДА вибирали в загальних вборах, а не на зборах електорів, як це діється тепер. На зборах делегатів Адвокатського Товариства 171 голос був за безпосередній вибір президента виборцями, а 57 голосів було проти. Подібна резолюція є в Конґресі, який зможе зайняти становище до нової зміни Конституції. Тепер виборці не голосують безпосередньо на кандидата на президента, тільки на електорів, які пізніше формально вибирають президента країни. Коли жадний кандидат не має більшости, то згідно з Конституцією, Палата Репрезентантів має право вибрати президента.

СЕКРЕТАР ТРАНСПОРТОВИХ СПРАВ Ален С. Бойд передбачає, що ЗДА збудують суперсонічний транспортовий літак, який буде великим торговельним успіхом. Бойд сказав на пресовій конференції, що про справу будови цього найшвидшого в світі літака не рішає департамент, який він очолює. Але президент Джансон запроєктував в бюджеті на фінансовий рік, що зачнеться 1-го липня 1967 р., суму $ 450 мільйонів, в якій є фонди, призначені на будову суперсонічного джетового літака. Бойд сказав, що залізниці продовжують без обмежень перевозити товари, але пасажирський рух на залізницях з кожним роком обмежується.

В ПЕРШИХ ДЕСЯТЬОХ ДНЯХ ЛЮТОГО далі зменшилося число проданих авт, що є доказом на сповільнення економічного розвитку. В перших 10-ох днях лютого число проданих авт зменшилося аж на 20 відсотків в порівнянні з тим самим часом 1966-го року. Чотири найбільші автомобільні фірми від 1-го до 10-го лютого продали 170,788 авт, а в тому самому часі 1966-го року число проданих авт виносило 215,266. Корпорація Дженерал Моторс продала на 22.9 відсотка менше авт, Фордова Компанія на 20.6 відсотка менше, Крайслер на 13 відсотків, а Амерікен Моторс на 26.8 відсотка менше. Можливо, що причиною цього був великий сніг, який впав на початку лютого.

КАНАДА ПРОТИВИТЬСЯ ТОМУ, щоб Федеральна Резервова Рада могла переводити контролю тих банків в Канаді, які є власністю американців. Канадійський міністер закордонних справ Пол Мартин заявив в Палаті Громад, що він вислав протест в цій справі до Вашинґтону із заявою, що недопустимим є те, щоб американські банки в Канаді мали якісь окремі права на контролю банків на території чужої держави. В Канаді є Меркантильний Банк Канади, що є власністю Першого Національного Банку в Ню Йорку, який хотів би контролювати представник Федеральної Резервової Ради.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗДА ВІДКИНУВ АПЕЛЯЦІЮ від засуду за спалення військової карти. Засуджений 24-річний Дейвід Міллер спалив був свою військову карту в Ню Йорку 15-го жовтня 1965-го року. Його засудили були згідно з законом, який схвалив був Конґрес того ж року. Міллер, римо-католицької релігії, одружений і є батьком двомісячної донечки. Він заявив, що радше піде до в'язниці, ніж мав би носити з собою військову карту проти свого переконання. Він засуджений до трирічної умовної в'язниці, якщо впродовж двох років носитиме з собою військову карту.

У СВІТІ

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ВІЛЛІ БРАНДТ БУЦІМ-ТО ЗАЯВИВ під час своїх недавніх відвідин у Вашинґтоні, що Західня Німеччина не є проти плянованого Америкою і Совєтським Союзом договору проти поширення атомової зброї, якщо атомові держави зобов'яжуться боронити держави, що не мають атомової зброї, проти аґресорів, та якщо той договір не буде перешкоджувати технології, наставленої на використовування атомової енергії для мирових цілей.

НАЙВИЩИЙ СУД в ІНДОНЕЗІЇ ВІДНІССЯ до індонезійського Народного Конґресу, як найвищої законодатної установи, щоб той скинув Сукарна з його становища президента та поставив його перед суд за дві справи: що він знав заздалегідь і схвалив спробу кривавого комуністичного перевороту з жовтня 1965 р. та що він зловжив державними фондами, перенісши на свої персональні конта в закордонних банках мільйони долярів. Звіт Найвищого Суду схоплений у 120 сторінках з наведенням доказів.

У МЮНХЕНІ ЗАКІНЧИВСЯ СУДОВИЙ ПРОЦЕС проти трьох високих нацистів, винуватих у винищенні 95.000 голляндських жидів, між якими була й 15-тирічна Анне Франк, що її щоденник, знайдений після її смерти в кацеті Берґен-Бельзен здобув світовий розголос. Прокуратор зажадав кари 15 років в'язниці для головного підсудного, 62-літнього генерала Вільгельма Гарстера та кари 10 і 9 років в'язниці для двоїх його колишніх помічників.

У ПЕЙПІНҐУ МІСЬКУ АДМІНІСТРАЦІЙНУ ВЛАДУ ПЕРЕБРАЛО військо, обсадивши міську раду. Сталося це ніби з волею і за наказом Мао Тсе-тунґа. Зате, за повідомленням китайських газет в Гонґ Конґу, чотири опозиційні генерали відбули в столиці провінції Канзу Кунмінґу тайну нараду для координації сил проти Мао Тсе-тунґа. Ті генерали репрезентують провінції Шехван, Юнан, Канзу і Сінкіянґ; ця остання провінція межує з СССР.

ЮГОСЛАВСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ТІТО ПРИБУВ з 5-тиденною офіційною візитою до сусідньої Австрії. Останній раз він був в Австрії леґально в 1912 році, а нелеґально, як емісар Комінтерну під прибраним прізвищем і на сфальшований пашпорт, в 1939 р.

ШВАЙЦАРІЯ ВІДКИНУЛА ЗАКЛИК генерального секретаря Об'єднаних Націй У Танта, щоб вона приєдналася до господарських санкцій проти біло-раситської Родезії. Швайцарія стоїть на строгому принциповому становищі невтручання до внутрішніх справ будь-котрої країни і вона не належить до Об'єднаних Націй, щоб могти зберегти свою дійсну невтральність.

У ГРЕЦІЇ АРЕШТОВАНО НАТУРАЛІЗОВАНОГО американського громадянина грецького роду, 47-річного Крістоса Нікольопульоса, який приїхав до Атен, щоб старатися за відзискання грецького громадянства, що його позбавлено за участь в комуністичному повстанні 1944-49 рр. Тоді теж видали були в Греції наказ арештування його. Нікольопульос був американським кореспондентом грецької комуністичної газети.

В ЕСПАНІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ЗАКОЛОТ в університетах і гострий конфлікт між професорами й студентами з одного боку та державними властями з другого. Страйкують коло 75.000 студентів в університетах Мадриду, Барсельони, Ґранади, Саляманки й інших міст.

ПРЕМ'ЄРА ОДНОЇ АБО Й КІЛЬКОХ НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ ОПЕР ТА НОВІ ПУБЛІКАЦІЇ ПЛЯНУЄТЬСЯ З НАГОДИ 75-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ВІДПОВІДНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ 75-РІЧЧЯ „СВОБОДИ" Й УНС ТА ЗАГАЛЬНА ВИДАВНИЧА Й КУЛЬТУРНА АКТИВНІСТЬ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ЧЕРГОВИХ НАРАД КУЛЬТУРНОЇ КОМІСІЇ УНС

Джерзі Ситі. — Існує велика правдоподібність, що з нагоди 75-річчя Українського Народного Союзу, яке припадає 22-го лютого 1969-го року, українці та їх американські і канадійські співгромадяни в Ню Йорку, Торонті, Філядельфії, Шикаґо, Дітройті, Клівленді та інших більших метрополіях матимуть нагоду побачити прем'єри одної або й кількох нових українських опер, як також збагатити свої бібліотеки новими українськими літературними творами. Ці та ряд інших культурних і видавничих справ були предметом розгляду й цілоденних дебат Культурної Комісії Українського Народного Союзу, що відбулися тут у приміщенні Головної Канцелярії УНС у вівторок, 14-го лютого ц. р. В нарадах взяли участь усі члени Головного Екзекутивного Комітету УНС: головний предсідник Йосип Лисогір, який провадив нарадами, заступники головного предсідника інж. Степан Куропась, Марія Душник, Богдан Зорич і Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох та головний касир Іван Кокольський; голова Головної Контрольної Комісії д-р Володимир Ґалан і головний радний проф. Мирон Куропась та всі редактори „Свободи" й англомовного „Українського Тижневика": Антін Драган, В'ячеслав Давиденко, Іван Кедрин, Богдан Кравців, д-р Лука Луців, Леонід Полтава і Зенон Снилик — всі вони разом і становлять Культурну Комісію УНС, яка обмірковує та плянує видавничу і культурну активність і виносить відповідні рекомендації для Головного Екзекутивного Комітету УНС, який справи вирішує.

Звіти і дискусія

Наради, після їх відкриття, започаткували короткими звітами голова Комісії п. Лисогір та секретар ред. А. Драган і голова Виховно-Дослідного Комітету УНС, що є складовою частиною Культурної Комісії, проф. Мирон Куропась. Дискусія, що розвинулася над звітами про пророблену працю відносилася головно до звіту проф. М. Куропася, який твердив, що очолюваний ним Виховно - Дослідний Комітет УНС та його праця встановити при допомозі відповідних анкет виховний стан і потреби ще досі не знайшли відповідного зрозуміння в проводі деяких наших виховних установ. На запит п. Б. Зорича проф. Куропась ствердив, що очолюваний ним Комітет і він особисто тісно співпрацює з Комісією для виготовлення проєкту української виховної системи у вільному світі, що існує при Об'єднанні Українських Педагогів Канади. Комісія доручила проф. М. Куропасеві продовжувати працю очолюваного ним Комітету.

Акція в обороні нищеної окупантом української культури

Культурна Комісія УНС окрему увагу віддала справі продовжуваного походу комуно - московського окупанта проти української культури та її діячів на рідних землях. Обмірковано ряд заходів для здобуття публічної опінії світу проти продовжуваних і скріплюваних комуністичною окупаційною системою практик духово-культурного народовбивства в Україні.

Нові публікації

Комісія розглянула проєкт цілого ряду нових публікацій, в першу чергу зв'язаних з 50-річчям Української Національної Революції та 75-річчям „Свободи" й УНСоюзу. Після видачі альманаха - збірника „Золоті Роковини" до 50-річчя Української Національної Революції українською мовою цього року, подібний, але більш документальний збірник англійською мовою запляновано на 1968-ий рік. У зв'язку з 75-річчям „Свободи", яке припадає в наступному, 1968-ому році, запляновано публікацію окремої книжки про ролю „Свободи" в організації й житті американських українців та їх допомоги у визвольних змаганнях українського народу. Крім цих ювілейних публікацій, плянується публікацію вже в цьому році нового календаря на 1968-ий рік. Окремими літературними та іншими публікаціями плянується відзначити 75-річчя УНСоюзу в 1969-му році. Крім цих ювілейних публікацій, Культурна Комісія розглянула й рекомендувала ввійти в порозуміння з авторами та видати окремими книжками збірки друкованих у „Свободі" фейлетонів Романа Купчинського й Івана Керницького та збірку есеїв Лесі Лисак. Комісія окремо познайомилася із станом підготови до друку другого тому монументальної Англомовної Енциклопедії Українознавства під головною редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича. Справа цієї публікації буде предметом окремої уваги на найближчих нарадах Головного Екзекутивного Комітету УНС.

75-річчя „Свободи" й УНС

Багато уваги приділила Комісія справі відзначення відповідними імпрезами 75-річчя „Свободи" в 1968-му і 75-річчя УНСоюзу в 1969-роках. У 75-річчя „Свободи" комісія розглянула й апробувала рекомендацію влаштувати великий бенкет в Ню Йорку з участю представників як етнічної, так англомовної американської преси. Відповідні імпрези відбудуться також в інших містах. Найбільші культурні імпрези заплановано на 1969-ий рік у 75-річчя УН Союзу. Так складається, що 22-го лютого, день заснування УНСоюзу, припадає в 1969-му році в суботу, отже передбачається, що в тому дні в усіх українських громадах ЗДА і Канади, в яких існують Відділи УНСоюзу, повинні відбутися відповідні імпрези на найвищому культурному рівні, на який поодинокі громади можуть спромогтись. У метрополії Ню Йорку - Ню Джерзі, де УНСоюз має свій головний осідок, запляновано нова вистава - прем'єра нової української опери. Комісії відомо, що існують уже три оригінальні нові українські опери, а інші є в підготові. Передбачається також можливість вистави-прем'єр навіть трьох опер: в Ню Йорку, Торонті і Шикаґо, й опісля ці вистави могли б бути повторені в інших містах. Буде покликана окрема підкомісія із мистецьким фахівцем-дорадником, що розгляне можливість здійснення цього великого задуму.

Культурна активність

Культурна активність у Відділах УНС та їх Округах, культурно - розваговї імпрези на Союзівці під час сезону і після нього, курси українознавства і дитячі табори на Союзівці становили дальший предмет нарад Культурної Комісії УНС. В усіх цих справах Комісія винесла відповідні рекомендації для розгляду й рішень Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу.

Британський прем'єр Вільсон: „Мир у В'єтнамі був дуже близько"

Лондон. — Британський прем'єр Гаролд Вільсон заявив у вівторок 14 лютого в палаті громад, що замирення у В'єтнамі було наприкінці минулого тижня вже дуже близько та що все ще існують кращі, ані ж у минулому, шанси замирення. Вільсон відмовився виявити, на якій базі могло було наступити замирення, підготоване тайною дипломатією, особливо внаслідку нарад британського прем'єра з його гостем, совєтським прем'єром Алексєєм Косиґіном. Вільсон заявив, що головною причиною невдачі всіх дотеперішніх спроб замирення є все ще дуже сильне взаємне недовір'я між Північним В'єтнамом та З'єднаними Державами. Вільсон признав, що він вірить у щирість бажання миру З'єднаних Держав та боронив американський Уряд проти гострих закидів збоку лівиці Лейбур-партії щодо відновлення американських налетів проти Північного В'єтнаму. Вільсон ствердив, що Північний В'єтнам почав зараз з започаткуванням того останнього 4-денного перемир'я перекидати на південь такі величезні воєнні достави, що могла захитатися тамошня рівновага сил у некорисгь Південного В'єтнаму і його зоюзників. Вільсон запевнив, що закулісові заходи щодо замирення у В'єтнамі продовжуються і є ніби на добрій дорозі.

Ніксон передбачає відкриту Республіканську Номінаційну Конвенцію

Вашинґтон. — Колишній віце-президент і республіканський кандидат на президента в 1960-му році Ричард М. Ніксон заявив, що, на його думку, Республіканська Номінаційна Конвенція в 1968-му році буде відкрита, бо немає такого кандидата, який в першому голосуванні здобув би більшість делеґатів. Ніксон передбачає, що буде кілька голосувань, поки вдасться найменувати кандидата. Цікавим в заяві є те, що Ніксон вважає можливим кандидатуру нюйоркського губернатора Нельсона А. Рокефеллера, хоч Рокефеллер вже кілька разів рішуче заявляв, що не буде старатися про номінацію, і що його кандидатуру висувають ті, які хочуть роз'єднати помірковане крило республіканців. Ніксон сказав, що губернатор такого великого стейту, як Ню Йорк, завжди є потенціяльним кандидатом. Його велика перемога у виборах 1966-го року скріплює становище нуйоркського губернатора.

Президент пропонує скасувати расові обмеження в мешканевих справах

Вашинґтон. — Президент Джансон має вже в найближчих днях звернутися до Конґресу з окремим проєктом, щоб скасувати расові обмеження при винаймі мешкань і продажі домів. Зміст цього урядового проєкту виявлено після конференції в Білому Домі, в якій взяли участь також деякі члени Президентового Кабінету та представники оборони громадянських прав. Урядовий проєкт є триступневий. В першому, 1967 році, мало б відбутися заохочування власників домів, щоб вони добровільно не робили расових обмежень при винаймі і продажі домів. В другому, 1968 році, закон не дозволяв би на расові обмеження в тих домах, які винайматимуть або продаватимуть особи, що самі в них не мешкають, а в третьому, 1969-му році, мала б бути скасована расова обмеженість у всіх домах. Уряд гадає, що ця триступнева програма не знайде такого спротиву, на який був натрапив минулорічний проєкт в цій справі, який схвалила була Палата Репрезентантів, але який відкинув був Сенат. Численні члени Конґресу протестували проти урядового проєкту, кажучи, що люди не підготовані до того, щоб за одним махом вповні скасувати расові обмеження в мешканевих справах.

В першому році, згідно з урядовим проєктом, секретар Мешканевих справ мав би дорогою освідомлення впливати на представників промислу та на стейтових і міських урядовців, щоб добровільно скасували расові обмеження при винаймі мешкань і продажі домів. Та не знати, чи цьогорічний триступневий урядовий проєкт в справі мешкань і домів знайде прихильніше становище в Конґресі, як минулого року.

У відділі ОбВУА в Ню Йорку декоровано кол. вояків

Ню Йорк, Н. И. — Останньої суботи, 11-го лютого ц. р., відбулося тут у приміщенні Українського Літературно - Мистецького Клюбу заходом місцевого Відділу ОбВУА декорування пропам'ятною відзнакою Воєнного Хреста 10 кол. українських вояків, старшин і підстаршин. Д е к о р у в а н н я перевів ген. Аркадій Валійський при співучасті д-ра І. Козака і інж. Ю. Тамарського. Після того відбулася товариська зустріч з перекускою. Поміж гістьми були: голова Представництва Виконного Органу УНРади, проф. Іван Крамаренко та численні представники діючих тут комбатантських організацій, зокрема Координаційного Комітету Українсько - Американських Комбатантських О р г а н і з а ц і й міста Ню Йорку, Братства УСС, Братства І Української Дивізії УНА, Об'єднання кол. Вояків УПА, Товариства Запорожців ім. полк. Петра Болбочана і Братства „Броди - Лев". Вечором проводив голова Відділу ОбВУА д-р Іван Козак.

ГАЙЛЕ СЕЛЯССІ В БІЛОМУ ДОМІ

Імператор Етіопії (Абесинії) Гайле Селяссі відбуває тепер державні відвідини у ЗДА. На фото: Гайле Селяссі і президент Джансон стоять „на струнко" під час відіграння державних гимнів.

Китайські окупаційні війська в Тибеті заявились проти Мао Тсе-тунґа

Токіо. — Стінні газети на вулицях Пейпінґу, які є властиво єдиним авторитетним джерелом інформацій про ситуацію у Комуністичному Китаї, повідомили, що командант комуно-китайських військ у Тибеті ген. Чанґ Куо-хуа і керівник пропаґандивного окупантського апарату в Тибеті заявилися по стороні бунтарів проти Мао Тсе-тунґа. Названий генерал вислав 7 лютого ц. р. до столиці Тибету Ляси військо, яке в два дні потім окружило 400 червоноґвардистів, які прибули до Тибету з Пейпінґу, та всіх їх притримало — для відіслання назад до Пейпінґу. Вірних Мао Тсе-тунґові комуністів названий генерал натаврував, як „контреволюціонерів" та заповів переслідування їх. Водночас він проголосив у Тибеті вийнятковий стан. Він казав 16 найвидатніших ставлеників уряду Мао Тсе-тунґа в Тибеті арештувати. У сутичці з вірними Мао Тсе-тунґові частинами було багато ранених. Так само у Внутрішній Монголії прийшло до збройного зудару між прихильниками і противниками Мао Тсе-тунґа, але обидві сторони висловили готовість вислати своїх делеґатів до Пейпінґу, щоб там шукати злагоди. Стінні газети у Пейпінґу, редаговані головною кватирою „червоноґвардійців", проголосили довгий список військовиків, позбавлених своїх постів, як противників Мао Тсе-тунґа.

Сенатор Фулбрайт проти поширення допомоги на нові країни

Вашинґтон. — Сенатор демократ Дж. В. Фулбрайт, який очолює Сенатську Комісію Закордонних Справ, вислав листа до президента Джансона, в якому виступає проти того, що президент Джансон цього року плянує поширити американську допомогу на 26 нових держав. Сенатор Фулбрайт гадає, що Президент іґнорує рішення Конґресу, щоб ступнево обмежувати допомогу закордонним державам, а не її поширювати. Фулбрайт пише в листі до Президента, що він особисто є проти поширення допомоги новим державам, і ще не знає, яке становище до цієї справи займуть сенатори — члени Комісії Закордонних Справ, бо вони ще не прибули до столиці з поїздки в терен у зв'язку з відзначенням Дня Лікольна. Президент запроєктував на допомогу закордонним державам суму $3.1 більйон у фінансовому році, що почнеться 1-го липня ц.р. і стільки ж само у найближчому фінансовому році. Але між сенаторами панує думка, щоб Президент не поширював допомоги на нові країни. Минулого року Сенат був зменшив суму на допомогу та зменшив число держав, які цю допомогу мали б діставати.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

У БОФФАЛО ВІДБУДЕТЬСЯ БЕНКЕТ НА ЧЕСТЬ КАРДИНАЛА Й. СЛІПОГО

Боффало, Ню Йорк. — З ініціятиви місцевого Відділу УККА, тут відбудеться 19-го лютого, в залі Українського Дому „Дніпро", бенкет на пошану Кардинала Йосифа Сліпого, на бенкеті має бути присутній С т е м ф ордський Владика Кир Йосиф Шмондюк. Вступ на бенкет 25 дол. від особи, а прибуток буде переданий на потреби Українського Католицького Університету в Римі. Підготовчим Комітетом керує о. декан д-р Павло Іваxів.

ПРОТЕСТИ ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАНЬ ДІЯЧІВ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

Філядельфія. — Тут з ініціятиви Відділу УККА на нараді представників 17-ти складових організацій вирішено провести дві протестаційні акції, скеровані проти переслідування діячів культури в УССР. Протестаційне віче відбудеться 12 березня в залі „Горожанського Клюбу" при вулиці Френклин. Крім того, відбудеться Українське Віче при одному з місцевих університетів. До Ділового Комітету для здійснення цих плянів ввійшли: М. Алексевич, д-р І. Скальчук та ін. Відділ УККА буде робити заходи, щоб українці — викладачі у високих школах міста, одержали дозволи організувати наукові доповіді у вищих школах на тему переслідувань в УССР.

У БРАЗИЛІЇ СТВОРЕНО УКРАЇНСЬКИЙ ЄДИНИЙ ФОНД НА НАЦІОНАЛЬНІ Й ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ.

Курітиба, Парана. — Тут рішенням Управи Українсько - Бразилійського Клюбу створено Єдиний Фонд на Національні й допомогові цілі. Як інформує Управа того Клюбу, Фонд має допомагати: визвольній боротьбі українського народу, фінансувати УНРаду, допомагати в будуванні храму - церкви в честь Симона Петлюри у Парижі, сприяти підготові до Світового Конґресу Вільних Українців і т. п. Всі пожертви на той фонд збирає головний скарбник УБКлюбу П. Курач, у Куритибі.

ДОПОВІДЬ ПРО ПОЛАБСЬКИХ СЛОВ'ЯН

Ню Йорк. — Історична Секція УВАН у ЗДА влаштовує в неділю 19 лютого ц. р. наукове засідання з доповіддю д-ра Ігоря Гурина п. н. „Доля полабських слов'ян". Відбудеться засідання о год. 6-ій веч. в приміщенні УВАН при 206 Вест 100-а вул. у Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid ot the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Косиґін у Британії

Минулотижнева 7-денна візита Косиґіна у Британії була реклямована, як якийсь нібито прихильний для Заходу зворот у совєтській політиці. Косиґін — писала британська преса — два роки відхилявся визначити дату своєї ревізити британському прем'єрові, а коли визначив її якраз на час другої перерви у збройних діях у В'єтнамі з нагоди буддистського нового року, то це добрий знак для замирення в тій країні. З другого боку, скептики журилися, що з Косиґіним не приїхав міністер закордонних справ СССР Андрей Громико, отож справи В'єтнаму в Лондоні не будуть торкатися. Скептики помилились тут настільки, що ця справа, мабуть, займала більшість часу, проведеного у розмовах Косиґіна з його британськими господарями. Косиґін сам виступив у ролі керівника закордонної політики Совєтського Союзу. Непоправні західні оптимісти зраділи, що Косиґін взагалі захотів говорити про В'єтнам, бо раніше — мовляв — усі кремлівські володарі відмахувались від цієї теми, заявляючи постійно, що це „справа Північного В'єтнаму".

Однак, по суті Косиґін обмежився в Лондоні висловленням повної солідарности з Північним В'єтнамом у домаганні, щоб Америка „беззастережно й остаточно" припинила бомбардування Північного В'єтнаму, а щойно потім можна буде говорити про мирові переговори. Косиґін узяв собі, мабуть, за приклад французького президента де Голля, який, поїхавши минулого року до Камбоджі, — таврував Америку й давав Америці поради докладно за комуністичною рецептою. Тепер Косиґін у Британії лаяв Америку, як „аґресора", і виступав як ревний адвокат в'єтнамських комуністів. Відомий синдикований коментатор Дейвід Лоренс у статті „Кремль перешкоджає мирові" стверджує, що після постання хаосу в Китаї „найпершим союзником Північного В'єтнаму є нині Совєтський Союз: його емісари в Ганої дораджують північнов'єтнамському урядові стояти твердо, а Совєтський Союз перейняв на себе світову пропаґанду проти З'єднаних Держав, як аґресора".

Названий американський публіцист слушно дивується, чому керівні американські державні чинники вважають, що треба „підмащувати" москалів ратифікуванням консулярного договору й посилюванням торговельних взаємин із східньоевропейським комуністичним бльоком, коли совєтський прем'єр в той самий час не виявив у Лондоні найменших познак якоїсь примирливости супроти ЗДА, а, навпаки, займав увесь час найбільш напасливе, ароґантське й образливе становище. Ковтати ті образи й прижмурювати очі на ту негідну поведінку Москви та робити їй ще політичні концесії — дійсно незрозуміла політика, яка не може принести користи.

Українське свято в Канаді

Десять років тому у Вінніпеґу прозвучали оці слова в Катедрі св. Ольги і св. Володимира: „Наш нарід у Канаді почав будувати своє життя на таких релігійних, обрядових і національних засадах, які в висліді мали дати нам нинішню Канадійську Митрополію... Нинішня подія являється саме завершенням цього великого росту на ґрунті безчисленних Божих ласк, традицій України й свободи Канади". Ці знаменні слова належать Митрополитові Кир Максимові Германюкові, ЧНІ, першому Митрополитові українців - католиків у Канаді, виголошені ним під час інтронізаційної промови. Тоді ж Митрополит заявив: „Від себе хочу зробити все, що тільки можливе для добра Христової Церкви, для спасення мого Українського Народу, для духового розвою Канади".

Нині українська Канада урочисто відзначає перше десятиріччя Української Католицької Митрополії в тій країні. Разом із своїм Митрополитом і трьома єпископами — Кир Ізидором Борецьким, Кир Нілом Саварином і Кир Андреєм Роборецьким, сотні тисяч українців - католиків оглядаються на пройдений шлях, і серця їх, як і кожного українця, без обрядової різниці наповнюються справедливою радістю. Вперше українці одержали там свою власну Митрополію, на території латинської юрисдикції, як рівні з рівними. Сотні прегарних церков Української Католицької Церкви в Канаді, подібно як і такі ж українські православні храми, прикрашують небо тієї країни свободи і добробуту. Сотні рідних шкіл та шкіл українознавства працюють при парохіях. Про значення української мови для українців Канади, особливо ж для дітей і молоді, Митрополит Кир Максим не раз нагадував своїм вірним, як про одно з наших духовних багатств — і це саме на Канаду, як на зразок плекання рідної мови, дивляться українці всіх країн вільного світу та й на поневоленій Батьківщині. І тому в Архипастирському Посланні з 29 січня 1967 р. Кардинал Йосиф Сліпий немовби висловив думки нас усіх, пишучи: „Радо присднуюсь сьогодні до Ваших щирих молитов подяки Всевишньому за великі осяги і широко розвинену діяльність"... Тому, хоча тепер усі головні святкування 10-річчя Митрополії відбуваються у Вінніпеґу, ми всі відчуваємо радість цієї урочистости — урочистости вільної української людини, у її вільній Церкві, на вільній землі.

ДЕРЖАВА І ГРОМАДЯНИ

З поворотом американського громадянина чеського роду Владиміра Казана-Комарека з в'язниці в ЧСР 4-го лютого ц. р. формально закінчилась та афера, що знайшла була голосний відгук у всьому західньому світі. Проте, вона залишилась знаменним причинком до питання взаємовідносин між державою і громадянином у вільному західньому світі, як також показала яскраво це раз, як цілковито нехтується в комуністичних країнах життя та безпеку одиниць і міжнародні обичаї.

Натуралізований американський громадянин, 42-річний Владимір Казан-Комарек виїхав був у жовтні минулого року до Москви на конференцію туристичних аґенцій, як співвласник одної такої аґенції в стейті Мессачузетс. Він мав вертатися французьким літаком, але в останній хвилині, вже на летовищі в Москві, большевики пересадили всіх подорожних до совєтського літака, заявивши, що у французькому знайдено „дефект". Був це, очевидно, наперед підготовлений трюк, бо той літак, замість полетіти до Парижу, завернув „за пальним" до Праги, де на летовищі чекала вже чеська політична поліція, що арештувала Комарека. Йому закидали, що в рр. 1948-50 він займався підпільно - підривною діяльністю проти комуністичного режиму. Про те арештування, що сталося 31 жовтня, Державний Департамент повідомив пресу щойно 15 листопада. Однак, уже перед тим пішла в рух ціла американська машина в обороні підступно арештованого американського громадянина.

Демократичний сенатор із стейту Мессачузетс, Едвард Кеннеді, дізнавшись про це арештування під час своєї подорожі до Альжиру, депешував чеському амбасадорові у Вашинґтоні. Вернувшись — нараджувався з ним і вислав широкого листа чеському президентові Антонінові Новотному. Другий мессачузетський сенатор, республіканець Едвард Брук і республіканська конґресменка Марґарет Геклерт зв'язалися з Державним Департаментом й зібрали інформації від чеських еміґрантів. А державний секретар Дін Раск не тільки заклав письмовий протест, але й наказав припинити видачу туристам, ученим і промисловцям візи до Чехо - Словаччини.

У висліді всіх цих негайних та енерґійних заходів, чеський комуністичний уряд змінив первісну ароґантну тактику, перестав говорити про „американського аґента" і допустив на судову розправу двох членів американської амбасади. На тій розправі взагалі вже не згадувано Америки, бо виявилось, що Комарек безпосередньо після останньої війни був пов'язаний не з американською, а з французькою розвідкою.

Тож, коли Комарека засуджено на 8 років в'язниці, то супроти нього устійнено таку тактику: Комарекові казали не зголошувати відклику від того присуду, а його чеський адвокат звернувся до чеської влади з просьбою виконати тільки ту частину присуду, в якій говорилось про видалення Комарека поза межі Чехо-Словаччини.

Так і сталося, і Комарек після 3-місячного перебування за ґратами у Празі вернувся до своєї рідні, дружини і п'ятьох дітей у стейті Мессачузетс, каючись за свою легкодушність, що він, колишній активний антикомуністичний діяч, повірив, що комуністи „змінились", і полетів до „співіснувальної" Москви. Якби не те, що Комарек є натуралізованим американським громадянином і американська держава не тільки стягає від своїх громадян податки та накладає на них військову повинність, але й уважає за свій обов'язок опікуватися ними й боронити їх проти чужинецької напасти, він напевно не вийшов би з тої халепи живим. Відчула це й його родина, з якою названі сенатори, конґресменка та Державний Департамент увесь час були в зв'язку, інформуючи про свої заходи, потішаючи й запевняючи, що справи не занехають.

Характеристичне й для комуністів. Вони — читали ми в дописах з Москви й Праги — ніяк не сподівалися, що така блаґенька в їх очах справа, як схоплення одної людини, може спричинити стільки шуму й такі поважні наслідки, як раптове погіршання взаємин між ЗДА і Чехо - Словаччиною та загроза припинення допливу до ЧСР американських туристів, отже й долярів, та американсько - чеської торгівлі.

Очевидно, що комуністичні режими рахуються тільки з силою. І тому вони вирішили, що за людину, яка 16 років тому була аґентом французької розвідки, а тепер є спокійним американським громадянином, не варто погіршувати зв'язки з Америкою. Вони поступились, нібито зберігши обличчя судовим засудом проти Комарека, але насправді піднісши державний престиж Америки і давши науку всім політичним еміґрантам з комуністичних країн, щоб були більш розважливими у своїх висновках щодо „зміни відносин" у тих країнах.

КОЛГОСПИ ДАЮТЬ СТИПЕНДІЇ СТУДЕНТАМ

В Україні поширюється звичай, що заможніші колгоспи дають вихідцям із своїх сіл стипендії (не відомої висоти) з тим, щоб той студент знову повернувся на працю в колгосп. Для зразка подаємо вістку з „Радянської України" від 9-го лютого:

„15 випускників Катеринівської середньої школи Лозівського району на Харківщині продовжують освіту в вузах, одержуючи стипендію від свого колгоспу імені Орджонікідзе.

Леонід Семченко, Віктор Іщенко, Олександр Могильченко, Олександр Волков та інші набувають кваліфікацію аґрономів і механіків сільського господарства, Катерина Безродня вчиться на лікаря, Неля Нечитайленко — студентка Харківського державного університету імені Горького. Закінчивши навчання, вони повернуться до рідного колгоспу."

Богдан Галайчук

НАРАДИ МІЖАМЕРИКАНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Буенос Айрес. — 15 лютого почалась 3-тя Надзвичайна Міжамериканська Конференція і тому арґентинську столицю залили персонал Панамериканської Унії, тобто Секретаріяту ОАС, і делеґації поодиноких держав континенту під проводом міністрів закордонних справ. Американську делеґацію творить Дін Раск, його заступник Лінкольн Ґордон, амбасадор при ОАС Сол М. Ліновіц та Семоел А. Ітон, Говард Д. Функ, Френсіс Ламберт, Вілліям Д. Джанс, Деніел Г. Клер і сім осіб помічного персоналу.

Крім 3-ої Надзвичайної Міжамериканської Конференції, відбудеться в Буенос Айресі інша імпреза ОАС: 11-та Консультативна Зустріч міністрів закордонних справ, яку відкрито ще 23 січня у Вашинґтоні, але після 4-ох днів перервано. Відбудуться також зібрання, сказати б, поза рамами ОАС „підреґіональні": нормальна конференція Організації Держав Середущої Америки і, правдоподібно, неформальна нарада держав Ріо де ля Пляти.

Ця остання була свого часу подумана як реакція проти конференції надпацифічних держав, що зібралась була минулого року в Боґоті. Венесуельський президент Леоні пробував був дати їй протиавторитарне, тобто протибразилійське і протиарґентинське вістря, але Фрей, як зрілий державний муж, не шукає зачіпки із східнім сусідом, і тому боґотська конференція закінчилася мирно. Тим самим годі очікувати аґресивности від проєктованої ляплятської конференції, тим більше, що з її 4-ох учасників лише 3 не в згоді з своїми конституціями (неконституційний уряд Арґентини, сказати б, „тоже - конституційний" Параґваю та уряд Бразилії, де виборцям прийшлося голосувати на один список), коли четвертий, Уруґвай, є клясичною демократією.

11-та Консультативна Зустріч міністрів закордонних справ була частинно присвячена 3-ій Міжамериканській Конференції, частинно іншій темі, а саме континентальній нараді президентів.

Від часу прогнання диктатора Переса Хіменеса та введення — вперше в історії Венесуелі — більш - менш устабілізованої демократії, венесуельський уряд веде справжню круціяту проти неконституційних урядів, яка за Бетанкура не виходила поза рами пристойности, але за його наслідника, Леоні творить „гурра - демократичну загрозу для демократії". Коли Венесуеля автоматично зриває дипломатичні взаємини з кожною державою, де відбувся переворот, це не насуває ніяких правних застережень. Інша справа, коли вона бойкотує міжамериканські конференції на терені країн, де немає конституційного уряду: таким способом вона, практично, паралізує всю континентальну систему. Є наявна необхідність негайної реформи Хартії ОАС, яка відбулась у трьох етапах: її вирішено на 2-ій Надзвичайній Міжамериканській Конференції в Ріо де Жанейро, в листопаді 1965-го року, докладно продискутовано в Панамі, на початку 1966 р. і буде запропоновано остаточне затвердження 15-го цього місяця.

Упродовж цього процесу, що складався з 3-ох фаз, Венесуеля двічі пхала патик між спиці міжамериканського воза, так що ледве не поламала їх. Спершу паралізувала 2-гу Конференцію в Ріо, тому що у квітні 1964 р. бразилійці насмілилися проґнати Ґулярта, який був президентом З'єднаних Держав Бразилії, але хотів стати головою Верховного Совєту Бразилійської Федеративної Соціялістичної Совєтської Республіки. Венесуеля поставила „вето" проти того самозбережного відруху і, практично, малощо не спаралізувала першого кроку реформи ОАС.

3-тя Конференція мала затвердити нову хартію 29-го серпня 1966 р. в Буенос Айресі, де перед тим, 27 червня, ген. Онґанія скинув виборного президента Ілію. Венесуельська коломийка почалася вдруге, „да капо аль фіне". Венесуеля домагалася перенести конференцію до іншої столиці. Америка була схильна її підтримати, бо арґентинська революція не мала аналогічних мотивів, як бразилійська. Та Арґентина поставила справу на вістрі ножа, і тому прийшлося втратити 7 місяців на дипломатичні заходи, щоб конференція могла таки відбутися у передбаченому місті. Леоні, дійшовши до висновку, що перетягнув струну і опинився, практично, в ізоляції, погодився на відступ, проковтнув ґірку пігулку, зацукровану правничою формулою, що винайшла бразилійська дипломатія. Вона пропонувала спершу „зінтернаціоналізувати" осідки міжамериканських конференцій, тобто прийняти фікцію, мовляв, будівля, де конференція відбувається, екстериторіяльна, не лежить на території країни з неконституційним урядом, але Арґентина не погодилася на це. Тому 11-та Консультативна Зустріч прийняла 25 січня ц. р. у Вашинґтоні іншу формулу: „Участь у реґіональних конференціях не залежить від двобічних взаємин будь - якої країни з урядом держави, де та конференція відбувається". Хочу вияснити, — заявив після того арґентинський міністер закордонних справ, — що та резолюція зовсім не інтернаціоналізує осідку конференцій, стверджуючи їхній многобічний характер. Вона лише пригадує здавна існуючу норму". Рад - нерад, Леоні погодився, щоб його міністер закордонних справ поїхав до Каноси, чи пак до Буенос Айресу, і, слід вірити, що після того прецеденсу венесуельська ортодоксія вже не гальмуватиме нормального функціонування континентальної системи, що та прикра справа знайшла остаточну розв'язку.

Розв'язавши щасливо це пекуче й небезпечне питання, Консультативна Зустріч відклала для пізнішого полагодження, вже в Буенос Айресі, другу справу, яка стояла на денному порядку: реченця з'їзду голов держав континенту.

Цю ідею видвигнув був ще Ілія, чи, точніше, його міністер закордонних справ, Заваля Ортіз, але щойно після його упадку вона доспіла. Виринуло було питання, чи уладити її під час 3-ої Надзвичайної Конференції, чи скорше, чи пізніше, і врешті прийнято цю останню розв'язку. 11-та Консультативна Зустріч мала устійнити точну дату, мабуть у квітні — але під кінець січня виринули деякі ускладнення. Перше: нелегко було устійнити денний порядок наради. Зокрема Болівія хоче влучити у нього справу свого доступу до моря, чому противиться Чіле. Тому — і це друга трудність — Баррієнтос попереджає, що не візьме участи в нараді, якщо вона мала б відбутися на чілійській території. Третє: чілійський сенат, де більшість є в руках опозиції, марксистів та правиці, не дозволив президентові Фресві відвідати президента Джансона, і тому були побоювання, що не пустить його і на міжпрезидентську нараду.

В таких умовинах не залишалось нічого іншого, як чекати, щоб час розв'язав ці складні питання, і 11-та Консультативна Зустріч справді так зробила: згідно з мехіканською пропозицією, відклала справу, щоб розв'язати її вже в Буенос Айресі. Якщо 3-тя Надзвичайна Конференція закінчиться відспіванням „Де згода в сімействі", не важко буде устійнити дату, коли ж покінчиться невдачею, президентська нарада, мабуть, буде зайвою.

Хочемо вірити, що все піде гладко, дармащо ще перед відкриттям Конференції видно на обрії хмари. Дві спірні справи можуть значно проволікти Конференцію, а то й загрозити її вислід: з одного боку питання зобов'язання ЗДА щодо автоматичної помочі латиноамериканським країнам (про що писали ми 11 грудня 1965 р., 6 й 7 липня 1966 р.), з другого — питання оборони континенту (тема наших статтей з 21 вересня й 1 грудня м. р.). Ще 28 січня, під час вашинґтонської зустрічі, Мехіко одверто застеріґся проти порушення на 3-ій Надзвичайній Конференції оборонних питань, бо вважає, що вони... зовсім задовільно розв'язані у дотеперішньому тексті Хартії ОАС.

ЩЕ ПРО ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

„Знаменитий він не лише як режисер, а й як художник, письменник і теоретик кіномистецтва. Відомий американський митець кіно Ч. Чаплін н а з в а в Довженка єдиним філософом кіно, якого дала слов'янська земля в XX столітті. Його називали також першим поетом у кіно.

Про все це говорилося в Києві, в Будинку літераторів на вечорі, присвяченому пам'яті видатного режисера і митця...

Доктор філологічних наук Б. Буряк у своїй доповіді, зокрема, зауважив, що, на жаль, і до цього часу не все зі спадщини О. Довженка донесене до нашого народу. Йшлося про кіносценарій „Тарас Бульба", який досі не побачив екрану"...

(„Літ. Укаїна" з 3 лютого).

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ОДИН ЧИТАЦЬКИЙ ГОЛОС

Те, що Редакція у колонці „Голос читача" дає шансу читачеві висловитись щодо ним прочитаного — безперечно, дуже позитивне явище.

Проте, не кожний із голосів вносить щось нове, хоч, може, при тому наявність доброї волі не виключена.

Недавно прочитав я голос читача до статті „Великий Ворог", і був здивований, що „Свобода" цей голос вмістила.

Цей читач пригадав, як то один професор під час лекції на Медичному Відділі Варшавського університету в р. 1928 вказував на шкідливі наслідки вживання алкоголю, а другий професор перебив його, мовляв, „а я, панове, випиваю раз на місяць одну, дві пляшки горілки і мені нічого злого не робиться, навпаки, після цього я почуваю себе як на світ народився".

Перший професор, очевидно, мусів якось вийти із неприємної ситуації, яку створив його колеґа, періодичний п'яниця, який і в той час мусів бути підхмелений. „Дуже весело закінчилася ця лекція, — пише цей читач, — і студенти зі сміхом залишали авдиторію".

Виходить, що і нам слід пройти з кпинами повз фахово обґрунтовану статтю д-ра С. Парфанович, бо... всі ми тільки люди.

Далі цей читач пише: „Не завжди алькоголь приносить шкоду людині і суспільству, але часами дає навіть поміч". І на доказ цього наводить „дуже помічну річ", що нею була „зелена рідина" його бабуні.

Він не дуже то мириться з тим, що д-р С. Парфанович „засуджує наші традиційні святкування... але не ми ті традиції запровадили, а наші прадіди, що пили „на здоров'я".

У тексті п'ять разів згадується п. С. Парфанович — з того чотири рази без „д-р", аж щойно п'ятий раз удостоїлась вона належного титулу. Читач, однак, не поминув свого „інж.".

Не помилився тільки пан інж. Неганів, що „ця справа має дуже делікатний характер".

Не дивує мене, що д-р С. Парфанович зіґнорувала це писання, мабуть, пішла вона згідно з сентенцією Р. Єндика: „Прикрощі в житті треба вважати за пігулки під час недуги і проковтувати, не розкушуючи".

На цьому місці хочу перепросити, що не уповноважений п. д-ром С. Парфанович забираю голос у її справі.

Клим Ярославський
Філядельфія

НЕ ЛЮБИТЬ РЕДАКТОРІВ

Слава Ісус Христу! Шановні Редактори! Позвольте мені признатися, що я Вас не люблю.

Ви спитаєте: чому? Та тому, що ви не хочете поміщувати в „Свободі" статтей, що противляться латинізації. Тільки поміщуєте статті тих осіб, які заводять у нас тут, в Шикаґо, латинізацію.

Я сподіваюсь, що Ви прекрасно розумієте, що значить латинізація. Не лише я Вас не люблю, але є тут, в Шикаґо, багато таких, як я, що Вас не люблять...

З пошаною ще цей раз до Вас.

Т. Коваль
Шикаґо, Ілл.

Ярослав Ґерус

ДЗВІН

(3)

Фон Дітріх ударив старого фамільярно по плечу і відкрив перед ним золоту папіросницю.

Старий коваль, однією рукою вибираючи з папіросниці цигарку, а другою чухаючи потилицю, нарешті сказав:

— Воно, пане гавптмане, тільки так, на око виглядає, що то легка справа усунути це все. Але ви тільки добре пригляньтеся: таж тут буде яких два фунти матеріялу! А може й більше. Майзлем-зубилом відбивати цього не можна, бо, чого доброго, дзвін трісне. Матеріял твердий і дуже крихкий. Отже, все це треба спиловувати. Уявляєте собі, скільки то праці?

— Алеж у вас є хіба електрична шліфарка?! — нетерпляче кинув фон Дітріх.

— Та певне, що є, відповів коваль, — але вона працює повільно, цілу ніч треба втратити. Ні, більшу частину роботи треба буде таки рукою, пильником робити, а шліфаркою тільки викінчувати.

— Отже, скільки часу вам це забере? — нетерпеливився фон Дітріх.

— Яких чотири - п'ять годин.

— Тоді починайте! Коли все буде гаразд і на час зроблено — ще одну пляшку „вахольдера" додам!

Фон Дітріх хотів уже відійти, коли коваль, гладячи рукою поверхню дзвона, спитав:

— Скажіть, пане гавптмане, скільки вам цей дзвін коштував? Він же ж, як бачу, ваша приватна власність.

Фон Дітріх спинився на дошці риштовання і хвилину мовчав, водячи кінчиком шпіцрути по носику черевика. Нарешті якось дивно посміхнувсь і сказав:

— Воно, Герберте, важко сказати... Для декого може це виглядати дуже мало, а для іншого дуже багато... Там, у тій країні, звідкіля він походить, тепер ніхто на гроші не рахує...

Він знову повернувся до східців і швидкою ходою подався вниз. Йому, очевидно, незручно було говорити ковалеві про дві пляшки коньяку, що він їх послав був тиждень тому своєму приятелеві у Рівному, а тим менше про трьох постріляних з групи тих дурних „унтерменшів", що намагалися захищати того дзвона, коли він забирав його з дзвіниці малого, провінціяльного містечка в Україні...

* * *

— Пане гавптмане, пане гавптмане! Живо зодягайтеся та їдьте чимскоріш у село, до церкви!

— Що сталося? — пролунало згори.

— Телефонував отець парох, що граф Велленшторм є вже там і хоче послухати дзвін.

Гавптман фон Дітріх стояв у дверях своєї спальні мов укопаний. Навіть другого рукава свого шляфрока не мав сили вдягнути. Відомість про таке раннє прибуття графа, і то з поминенням його дому, вдарила його, мов грім з ясного неба. Але через хвилину, розваживши все гаразд, почав заспокоюватися. Власне, жадної незвичайности тут не було. Власне, він сам був собі тут винен. Непотрібно телефонував учора ввечері Велленштормові, що дзвін уже почеплений на церковній вежі і чекає на нього. Не міг же ж припускати, що старий дивак буде аж такий нетерплячий і поїде прямо туди!

— Добре, Ганс, сідлай Фріца! — крикнув старому слузі і щез за дверима спальні.

* * *

Ще ніколи, здається, не мав Фріц своїм чотирьом ногам стільки роботи, як того літнього раннього ранку. А гавптманові фон Дітріхові все ще заповільно було. Женучись польовою доріжкою у повний ґальоп, він, здавалось, сам із себе вискакував, щоб тільки якнайшвидше бути там, під тією вежею, що майоріла на обрії.

Але ось уже повітова, тверда дорога. Звідсіль уже недалеко. Коли Фріц гаразд попреться, то за десять хвилин будуть там.

Ось вони вже на дорозі. Але що це?... Дзвін?...

Гавптман зупинив коня. Так, не було сумніву: від церковної вежі неслися звуки дзвона. Але я к о г о дзвона?... Фон Дітріхів дзвін це ніяк не був! Але й не були це звуки малої сиґнатурки, що зосталась при церкві! Фон Дітріх сидів на коні і з зачудуванням слухав дивну бовтанину хаотичних тонів, що звучали приблизна так, начеб то хтось товк чимось по порожньому горщикові.

Але що це там, на дорозі попереду?... Так, це якийсь автомобіль їхав від сторони церкви. Ось він наближається чимраз ближче... Вже можна розпізнати його обриси. Так, Фон Дітріх не мав уже жадного сумніву: це був чорний, відкритий „мерседес" графа Велленшторма!

(Закінчення буде)

Президент Індонезії Сукарно відмовився зректись — його будуть судити

Джакарта. — Індонезійський президент Сукарно відмовився добровільно зректися свого становища та виїхати за кордон, як це запропонував йому генерал Сугарто, голова тріюмвірату, що насправді править в Індонезії. З свого боку Сукарно заявив, що він готов затвердити надалі генерала Сугарта, як фактичного голову уряду. Сугарто на це не погодився, лякаючись — твердять газети — що Сукарно захоче у відповідному часі знову захопити в свої руки диктаторську владу. Після того, як Головна Комісія Конґресу і Найвищий Суд заявились за те, щоб Сукарна позбавити його президентського уряду та піддати під суд за його причетність до невдачної кривавої спроби комуністичного перевороту в жовтні 1965 року та зловживання великими сумами з державної каси, — відмова Сукарна добровільно відійти з індонезійського державно-політичного життя продовжує кризу в Індонезії. Коли в березні ц. р. зійдеться Конґрес, як конституційна й законодатна установа, то справа Сукарна напевне буде центральною справою, що він нею буде займатися. Але керівні кола в Індонезії лякаються, що суд над Сукарном, центральною фігурою між засновниками тієї держави, був би н е б е з печним потрясенням для цілої держави.

ДАВНЯ СЛАВА ТА НОВІ ЗАВДАННЯ І ПОТРЕБИ ЗУАДК

(Закінчення)

Доми Українських „Ветеранів"

„Ми звикли розуміти під словом „ветерани" лише українських військовиків, — сказав Президент ЗУАДК'у д-р Володимир Галан (до речі, сам ветеран - військовик) кореспондентові „Свободи" в розмові у Централі ЗУАДК'у, в Домі, адресу якого нижче подаємо, припускаючи, що цей репортаж сколихне думкою української спільноти).

Доми, що їх запланувала побудувати в ЗДА Екзекутива ЗУАДК'у — у Філядельфії, в Шикаго та з огляду на сприятливий для старших клімат у Фініксі, в Арізоні, — це не традиційні будинки для пенсіонерів. „До такого Дому може бути прийнята і середнього віку людина, без огляду на її скромний фінансовий стан, якщо вона зможе працювати для добра української громади, культури, науки". Це цілком новий принцип, новий підхід — заслуговує на особливу увагу. На придбання усіх 3 запланованих Домів потрібно приблизно півмільйона долярів. Дім Українського Ветерана у Філядельфії вже придбано (себто закуплено, його треба сплачувати). Це гарної будови двоповерховий дім на 15 мешкань, на Рузвелт-Бульварі. Як і два майбутні — він є прибудівкою, так би мовити, до ЗУАДК'у, що, як харитативно - допомогова організація, не мусить сплачувати різних податків. ЗУАДК бере на себе відповідальність за утримання таких домів і за забезпечення їхніх мешканців, без огляду на те, чи дана людина має велике конто в банку, чи мале, чи взагалі не має ніякого, аби вона працювала для української справи. Дирекція Дому складатиметься з жертводавців, які дадуть по 1 000 дол. Таким чином, не буде потреби прохати допомоги у федерального уряду, але від стейтового уряду ЗУАДК матиме допомогу, що належить для подібного типу допомогових установ, як Доми Українських Ветеранів.

Д-р В. Галан ще раз підкреслює що ці доми не задумані як „старечі пансіони" — це будуть центри творчої української праці, де старші віком заслужені громадяни зможуть її продовжувати, як і всі інші діячі до пенсійного віку.

На цю шляхетну й важливу ідею вже практично відгукнулись у Філядельфії українські лікарі, які приобіцяли медичну опіку; постала вже Жіноча Секція при Українській Щадниці - Банку з 30-ох українок, які безплатно провадитимуть у Домі Українських Ветеранів відповідну працю; з допомогою зголосились молоді українські медсестри; директор Української Щадниці Григорій Лисюк дав на філядельфійський Дім Українських Ветеранів 5 000 долярів, Суспільна Служба Комбатантів — також 5 000 дол., сама Українська Щадниця — 5.000 дол., кілька інших громадян зголосили по 1 000 дол. Кандидати на постійних мешканців дому можуть уже зголошуватись до ЗУАДК'у. Але на півдорозі ставати не можна! Від успіху у Філядельфії залежатиме будова таких же домів у двох інших містах ЗДА.

70 000 долярів боргу

Ні, їх має не ЗУАДК, а це ми винні ЗУАДК'ові. Винні ще за... переселювання як „дісплейс персонс" із повоєнної Европи. Винні за те, що нас вивезено з повоєнної нужди, подалі від залізної заслони, за те, що нам допомогли включитися в економіку цієї велетенської, могутньої і багатої країни.

„Нещодавно ми оголосили в пресі списки боржників, і вже надійшло 3 000 дол.", повідомив організаційний референт ЗУАДК'у. Однак, такий приплив нашого боргу (нашого, як укранської спільноти) до установи, якій так потрібні фонди для нашого власного ж добра і добра наших людей на Божому світі, — каже нам, як ми багато забули і як ми ніби розгубили себе. Треба поновної пригадки — треба може ще раз нагадати про свист бомб, рев літаків, „льос, льос!", зазіхання московського Ваньки на наші душі, домагання видати Українську Дивізію ворогові, черги дiпістів по горохову юшку в безнадійних повоєнних казармах, про дітей без букварів і без школи, про загрозу упівцям, які пробились на Захід, про кораблі в океані і про наші перші кроки в Америці й Канаді... про таку допоміжну для тисяч і тисяч книжку, видану ЗУАДК'ом українською мовою — з якою багато з нас складали іспити — „Підручник громадянства".

Тепер є особлива нагода погасити той борг: ЗУАДК сам пропонує повертати його у формі дарунку - пожертви на Доми Українських Ветеранів, на це справді шляхетне діло! Коли б у найближчому часі надійшли заборговані 70 000 дол., то Дім Українських Ветеранів у Філядельфії вже не мав би боргу!

Суспільна акція у Філядельфії — чи не зразок?

Не так давно представники всіх товариств і організацій, членів Відділу Українського Конґресового Комітету Америки у Філядельфії, зійшовшись разом, створили єдину Суспільну Службу для всього міста, що діятиме при ЗУАДК'у, (від якого при Суспільній Службі є відповідний постійний референт). Представники складових організацій творять Раду Суспільної Опіки. Таким шляхом, — пояснює д-р Володимир Галан, — „ми хочемо зібрати фонди і стати членом Міського Допомогового Фонду, з якого потім будемо діставати дотації на допомогу потребуючим". Головою Ради Референтів стала пані Осипа Грабовенська, а пані Олена Лотоцька — екзекутивним директором. Лише за кілька місяців праці Єдиної Суспільної Служби у Філядельфії полагоджено понад 70 справ, між ними деякі дуже складні та коштовні, що їх годі було полагодити зрізничкованими заходами.

Український Корпус Миру

З розмови в Централі у Філядельфії кореспондент „Свободи" довідався, що Ректорат Університету в Міннесоті звернувся до ЗУАДК'у з пропозицією передати йому велетенський, унікальної цінности архів. Ця справа буде вирішена 3-го червня на зборах Дирекції ЗУАДК'у. Кореспондент довідався також, що О. Тарнавський закінчив працю над історією ЗУАДК'у під заг. „Брат братові", і що ця книжка вийде в 1967 році.

Такі вістки могли б викликати враження, що Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет згортає свою діяльність, починає живцем „переходити до архіву". Насправді ж — це лише вияв уваги американського університету до діяльности такої поважної установи, якою є ЗУАДК; а щодо історії ЗУАДК'у — то це бажання розповісти нам про велику роботу, починаючи від 1944 року, розповісти й змобілізувати нас до дальшої праці, до пожертв, до реального здійснювання спільної нам усім християнської ідеї — любови до ближнього.

У пляні щоденного здійснювання цієї ідеї виринула в ЗУАДК'у думка створити Доми Українських Ветеранів, поширити опіку над братами в країнах Східньої Европи; сконцентрувати зусилля у Суспільній Службі в самій Америці, на місцях, врешті — зорганізувати Український Корпус Миру.

Вже кілька років ЗУАДК пропонує річно 2 стипендії по 500 дол. для українських студентів, які виявили б бажання студіювати суспільні науки в Західній Европі. Дотепер було чимало зголошень, але не відповідних до вимог. Тепер ЗУАДК, заініційовуючи створення Українського Корпусу Миру, пропонує нашій молоді студіювати в Мюнхені, в Західній Німеччині, Суспільну Службу, в одній із високих шкіл, а при тому — включитись у співпрацю з Европейським Представництвом ЗУАДК'у, брати участь у суспільній праці, при потребі — поїхати на Міжнародні З'їзди Суспільної Служби, що відбуваються в Женеві, у Швайцарії, утримувати зв'язки з найвищою міжнародною владою в цій ділянці, сприяти поширенню українського імени в світі і виробляти себе на провідного суспільного діяча. ЗУАДК зможе оплатити подорож до Мюнхену, поселити там наших студентів, дати їм трохи „кишенькових грошей", щоб наш власний Корпус Миру сам учився, допомагав іншим і діяв, як кажуть, на широку скалю. Тут подаємо адресу Централі ЗУАДК'у, куди треба звертатись студентам, які хочуть студіювати Суспільну Службу. (зазначуємо, що і згадані вище дві стипендії ім. д-ра Луки Мишуґи ще чекають на молодих кандидатів): United Ukrainian American Relief Committee, 5020 Old York Road, Philadelphia, Pa. 19141.

Нема що й казати про корисне враження, яке справив би Український Корпус Миру на американців різних походжень, а також на Уряд у Вашинґтоні.

Хто допомагає — тому допомагають Бог і люди

„Скупий удвоє тратить" — вчить цією короткою приказкою збірна мудрість нашого народу. Але щедрий — дістає вдвоє. Вище згадано, що вже почались старання, щоб Стейтова Служба Опіки економічно допомагала Українській Суспільній Опіці у Філядельфії. Заходи напевно увінчаються незабаром успіхами. Але візьмімо з минулого: ЗУАДК допомагав українцям у Західній Німеччині, а в свою чергу організація ЮСЕП — допомагала ЗУАДК'ові допомагати! У виданій 1954 р. брошурі ЗУАДК'у „Наша харитативна акція" згадано коротко, що українці в Західній Німеччині одержали допомоги від ЮСЕП через ЗУАДК 12 149 нім. марок. Таких прикладів можна було б навести далеко більше. Та навели ми цей лише для того, щоб звернути увагу читачів на один невідкличний закон: якщо ти сам допомагаєш, то й тобі допоможуть інші. Якщо ЗУАДК має далі бути справжнім українським амбасадором у світі — ми повинні йому допомагати власними грішми. Якщо бажаємо, щоб в Українському Домі Ветеранів жили дійсно заслужені українські люди — ми повинні поставити ті доми за власні гроші, а вже потім одержувати стейтову допомогу, (Але ніхто не може наказувати, як її ділити, чи хто в тім домі має жити). Якщо ми й досі в боргу перед ЗУАДК'ом, який більшість із нас сюди перевіз і тут через своїх представників вітав та „виряджав у життя", — то ми у боргу перед власним сумлінням.

Якщо ми не думаємо про долю тих, які мають жити роками у Европі за жалюгідну „пенсію" — то не даваймо на ЗУАДК! Якщо нам байдуже, що станеться з українськими втікачами з СССР і з армії або з українцями, які переселюються на Захід із Східньої Европи — забудьмо про ЗУАДК! Якщо ми не проти того, щоб різні російські фонди „привласнювали" собі українських людей, особливо старших, — забудьмо про цю нашу установу! Якщо нам байдуже, що український моряк не може зійти з чужого корабля на цю землю, бо скінчився пашпорт, а до Совєтського Союзу він не хоче повертатись... — махнімо рукою на ЗУАДК! На всі дитячі ясла і школи українознавства, особливо в Европі, на невтомні розшуки, на переселювання, на допомогу влаштуватись на працю, на хай скромну, але дорогу в біді матеріяльну домомогу потребуючим братам, на доми для старших і доми для заслужених українців, на справу українського доросту і вишколу суспільних діячів у нашому Корпусі Миру, врешті-решт, навіть на стан наших цвинтарів під горами Італії, за казармами в Німеччині, біля гамірливих міст Франції чи біля сірих бельгійських шахт...

У цьому репортажі подано адресу Злученого Українсько - Американського Допомогового Комітету. ЗУАДК не дивиться, якого ти, читачу і читачко, віровизнання чи політичних поглядів — бо на те не дивляться людська нужда, потреби і наша спільна ідея. (ЛҐ).

ЗАКЛИК В СПРАВІ МУЗЕЮ-АРХІВУ УНСОЮЗУ

Згідно з побажаннями делегатів 25-ої і 26-ої Конвенцій УНСоюзу, започатковано в 1966 році створення Архіву-Музею УНСоюзу, який існуватиме при Головній Канцелярії УНС під віданням Культурної Комісії УНС.

Завданням Музею-Архіву УНС буде збирання і зберігання матеріялів, найперше до історії і діяльности Українського Народного Союзу, його Видавництва, Відділів й інших установ і в дальшому також матеріялів і пам'яток з історії Американської України, в житті якої УНСоюз відіграв провідну ролю.

Культурна Комісія УНСоюзу звертається отсим до всіх Відділових урядів, союзових діячів та усіх членів УНСоюзу із закликом допомогти у творенні Музею-Архіву УНС збиранням і надсиланням усякого роду матеріялів, важливих для історії УНСоюзу: старих Відділових книг протоколів, звідомлень з діяльности, пам'яткових книжок виданих для відзначення таких чи інших ювілеїв, центральних і місцевих давніших видань — книжок, часописів, бюлетенів, одноднівок, програмок, картин, фотографій, плякет, старих невживаних уже печаток, частин однострої̈в тощо і взагалі усього, що може мати архівну чи музейну вартість.

Надсилати всі матеріяли просимо поштовими посилками, або привозити особисто, при нагоді, до Головної Канцелярії УНС при 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж. із зазначенням: Для Музею-Архіву УНС.

UNA N.Y. Area Committee To Honor Pioneer Members

By MARY DUSHNYCK

At an executive board meeting of the UNA New York Metropolitan Area Committee, held on January 25, plans were formulated for the Annual Meeting to take place on Friday, February 17, at the Dnister Hall, 119 Avenue A, New York City.

John O. Flis, Esq., president of the N.Y. Committee, announced that gold watches would be presented to twelve pioneers who have been devoted UNA members for at least 55 years. The golden dozen who will be honored are: Emilian Tutko and Kliafira Oliyar, Branch 8; Iwan Lazorchyr, Br. 66; N. Demkowych, Br. 117; Kipron Astrab, Br. 195; Karpo Shysh and Oleksa Gwiazda, Br. 158; Yakiv Prytyka, Br. 160; Lev Kushman and Franz Zukharsky, Br. 204; Iwan Hrytsyk, Br. 211; and Iwan Rostochynsky, Br. 327.

Officers of the UNA Executive Committee will be present at the event, and invited to participate in the annual meeting are officers, representatives and members of UNA branches in the New York area, as well as delegates to the 26th Convention. Also, a cordial invitation was extended to families of the honored guests to attend the meeting and reception to follow.

The evening's agenda will include reports, plans for a membership campaign and election of officers. Moreover, a proposal will be submitted for taxing UNA branches comprising the New York Metropolitan Area Committee, according to their membership rolls. Discussions on several other topical issues too will be held at the February 17 annual meeting, such as the new UNA office, and others.

In addition to Mr. Flis, the following attended the executive board meeting: Drs. W. Wyshywany, R. Holiat, W. Palidwor and A. Sokolyszyn, Messrs. I. Wasylyszyn and B. Lastowecky, and Mrs. M. Dushnyck.

З пожовклих листків

Що писала „Свобода" 50 років тому

„Президент Вільсон проголосив зірвання дипломатичних зносин з Німеччиною"
(„Свобода" з 6-го лютого 1917)

„Вашинґтон. 3 лютого. О другій годині пополудні на спільнім засіданні Конґресу (палати послів і сенату) президент Вільсон проголосив зірвання дипломатичних зносин з Німеччиною. Дальше президент повідомив Конґрес, що поручив секретареві для заграничних справ, аби він вручив німецькому амбасадорові у Вашинґтоні пашпорти і зарядив відкликання американського амбасадора з Берліна. У своїй промові подав президент Вільсон до відома членів Конґресу причини, які змусили його до зроблення цього кроку...

Зірвання дипломатичних зносин між Німеччиною а Злученими Державами вправді не означає ще війни, але може легко до сего довести..."

„За 6 днів бльокади..."
(„Свобода" з 8-го лютого 1917)

„Ню Йорк. 7 лютого. — Від 1 лютого затопили німецькі підводні лодки 46 кораблів на 87.561 тонн. Між затопленими кораблями находиться 25 кораблів воюючих держав (з того припадає на саму Англію 21) і 21 кораблів невтральних держав (між тими один корабель американський)".

Кілька пояснень для наших людей"
(„Свобода" з 8-го лютого 1917)

„Чи американські власті на случай війни можуть інтернувати горожан Австро-Угорщини? — Правдоподібно, що ні. В Злучених Державах перебуває кілька мільйонів іміґрантів з Австро-Угорщини. Тому є річчю майже виключеною, щоби американські власті могли всіх тих людей інтернувати. Можна однак припускати, що з деяких важніших фабрик, а може навіть з деяких місцевостей, люди, походячі з Австро-Угорщини, будуть усунені. Звертається однак увагу наших людей, аби вистерігалися чи то в товаристві між чужими чи своїми розправляти багато про війну. Нераз одно неосторожне слово, хоч не було сказане в якімсь злім намірі, може потягнути за собою сумні наслідки..."

ЗДА ЗНАЧНО ПЕРЕБІЛЬШУВАЛИ ЗАГРОЗУ збоку Пейпінґу та недоцінювали значення совєтсько-китайської сварні — заявив сенатор Роберт Кеннеді у своїй промові в Шикаґо на форумі університетського Центру для політичних студій. Кеннеді критикував американську політику, що змагала до ізоляції Комуністичного Китаю. Державний секретар Дін Раск заявив, що Кеннеді промовчав найважливіше: вимогу Пейпінґу „звернути" американський генерал дістає Великий Хрест Почесної йому Тайвань (Формозу).

Третій список пожертв

Замість квітів на свіжу могилу

громадського діяча та пластового провідника славної пам'яті

інж. РОМАНА ГОЛОДА

склали пожертви на фонд Енциклопедії Українознавства, яку видає Осередок НТШ у Сарселі, такі члени 3-го куреня пластових сеньйорів „Лісові Чорти", до якого належав Покійний:

1.	Роман Барановський, Вашинґтон	$10.00
2.	Осип Бойчук, Дітройт	10.00
3.	Ярема Весоловський, Торонто	10.00
4.	Лев Винницький, Торонто	10.00
5.	Іван Винницький, Торонто	5.00
6.	Павло Дорожинський, Ню Йорк	10.00
7.	Зенон Дуда, Торонто	10.00
8.	Роман Загайкевич, Ірвінґтон	10.00
9.	Тарас Когут, Дітройт	10.00
10.	Роман Копач, Торонто	20.00
11.	Іван Костюк, Трентон	10.00
12.	Іван Манастирський, Торонто	30.00
13.	Атанас Мілянич, Ню Йорк	10.00
14.	Василь Палієнко, Торонто	10.00
15.	Микола Плавюк, Гамілтон	10.00
16.	Мирослав Раковський, Сідар Ґров	10.00
17.	Роман Рогожа, Ню Йорк	10.00
18.	Володимир Савчак, Ню Йорк	10.00
19.	Микола Світуха, Оттава	10.00
20.	Юрій Семків, Мельборн, Австралія	10.00
21.	Осип Стецура, Ню Йорк	10.00
22.	Омелян Тарнавський, Торонто	20.00
23.	Роман Татарський, Дітройт	10.00
24.	Маркіян Тершаковець, Торонто	5.00
25.	Андрій Файгель, Торонто	20.00
26.	Атанас Фіголь, Мюнхен, Німеччина	10.00
27.	Степан Чайковський, Гартфорд	10.00
28.	Юрій Цеґельський, Філядельфія	10.00
29.	Василь Янішевський, Торонто	20.00
30.	Зенон Яцура, Ню Брансвік	10.00
	Разом 30 пожертв на суму	$350.00
	У двох попередніх списках було 40 пожертв	$1,045.00
	Разом досі 70 пожертв на суму	$1,395.00

Дальші пожертви на фонд Енциклопедії Українознавства НТШ для вшанування пам'яті Покійного сл. п. інж. Романа Голода, можна пересилати в Канаді до Пластової кооперати „ПЛАЙ" у Торонті на адресу: Play Co-op Ltd., 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont., Canada, а у США на адресу представника Енциклоедії Українознавства на США: Mr. Volodymyr Sawchak, 2074 Vyse Avenue, Bronx, N.Y. 10460, U.S.A.

ПАТРОНАТ
Осередка НТШ у Сарселі
Торонто, Онт., Канада

Ділимося з Рідними, Приятелями і Знайомими болючою вісткою, що дня 13-го лютого 1967 року по короткій та тяжкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у Вічність на 82-му році життя наш Найдорожчий ТАТО, ДІДО і ВУЙКО

бл. п. ЙОСИФ СИДОР

бувший довголітній управитель народніх шкіл в Західній Україні.
ПОХОРОНИ відбулися дня 16-го лютого 1967 р. в Лорейн, Огайо.

Горем прибиті:

доњка — ДАРІЯ МИКИТА з мужем ІВАНОМ і донькою ЛЯРИСОЮ
син — ЯРОСЛАВ СИДІР з дружиною МАРТОЮ і дітьми: МАРІЄЮ і ЯРКОМ
сестрінка — НАДІЯ БУДЗІЦКА

Українська проблема на Люблинщині

„На Люблінщині діє 3 гуртки УСКТ — в Любліні, Гребенному і в Малих Мостах.

Щодо лекцій та доповідей, то в нашій світлиці вони проводяться дуже рідко — один раз на два місяці. Кількість відвідуючих клюб УСКТ не перевищує 60 осіб, з них одну п'яту частину становлять білоруси, дві п'ятих поляки і дві п'ятих українці.

З цього виникає, що всіх українців люблінський гурток культурно - освітньою працею практично не охоплює.

В Любліні проживає понад 500 українців. З них лише 5 проц. охоплено працею УСКТ.

У Любліні надто малий актив УСКТ — кількість організаторів не перевищує 5 осіб. Брак контактів з селом, немає пунктів навчання української мови, українські радіопередачі не доходять до українського слухача".

(„Наше Слово" ч. 1, 1967, Варшава).

СССР відстає від ЗДА у кількості преси

Юнеско. — Преса, газети в усьому світі не тільки що не поступились перед радіо і телевізією, а продовжують і далі зростати, — сказано в звіті ЮНЕСКО. Щоденно у світі, за тим же повідомленням, виходить вісім тисяч назв газет, накладом, що перевищує 300 мільйонів примірників. Порівняно з 1954 р., майже у всіх країнах наклади газет зростають, зокрема в Японії їх наклад збільшився на 5 млн. примірників, а в ЗДА на 4 мільйони. З того ж офіційного повідомлення ОН довідуємось, що в ЗДА виходить 59 мільйонів примірників газет, а в СССР лише 39 млн. (хоча кількість людности в обох країнах майже однакова). Найбільше купують газет англійці; на 100 осіб там купують 49 примірників газет.

З листів із УССР

ГРАБУЮТЬ НА ОЧАХ

„Дорогий Брате!

Не висилай мені більше пакунків і не роби собі кошту, бо з Твоїх пакунків я маю користи дуже мало. В нас тепер тут усі урядовці русскі — і раніше, хто одержав пакунок із закордону, то в пакунку завжди бракувало якоїсь речі. Тепер начальник змінив свою методу злодійства, тобто — покинув красти, а взявся грабити. Коли пакунок прийде, начальник визиває ту особу, якій належить посилка, і в присутності тієї особи перевіряє в списку, що повинно бути в пакунку. Але звичайно, котрі речі найгарніші й найдорожчі, — то тих речей у списку начальника немає і він їх конфіскує. І мовчи! Бо за одно словечко протесту можеш опинитися у Казахстані.

З того пакунка, що я останньо одержала від Тебе, начальник сконфіскував ремінь на чоботи, один светер і годинник. Я з болем серця дивилася, як начальник грабив мене й ревно плакала..."

**

„Дорогий Сину, нас дуже тішить, що ти ходиш до церкви і що там, де Ти живеш, є так само українські священики, бо тут у нас дуже багато церков позамикано і так у нас тут є..."

(За „Шляхом Перемоги" від 29 січня 1967 р.)

ЩО РОБЛЯТЬ САМОДІЯЛЬНІ СТУДЕНТСЬКІ ГУРТКИ

У Києві закінчився 5-денний фестиваль самодіяльних мистецьких гуртків педагогічних інститутів і технікумів УССР. Виступали хори, ансамблі, квартети, окремі солісти. Найбільше було вокальних виступів. Про зміст пісень розповідає „Радянська Україна" від 9-го лютого: „У піснях, у художньому слові і в танцях знайшли яскраве відображення славне революційне минуле і сучасне Радянської держави, непорушна ленінська дружба народів країни, мужність і героїзм її людей, їх самовіддана праця в ім'я торжества комунізму"... Дійсно, а віз — і нині там!..

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВИБРАНО НОВУ УПРАВУ КУ СУМ У КАНАДІ

Торонто. — На Крайовому З'їзді Спілки Української Молоді, що відбувся тут 4-5 лютого в присутності 80 делеґатів від усіх Осередків СУМ Канади, вибрано мґр Теодосія Вуйняка головою Крайової Управи СУМ, а його першим заступником та булавним Юнацтва — Вол. Окіпнюка. На З'їзді було схвалено нові пляни поширення праці з сумівською молоддю. Між почесними гістьми З'їзду були на бенкеті єпископ Кир А. Сапеляк з Арґентини, представник Онтерійського уряду міністер І. Яремко та ін. У Торонті знаходиться тепер головна редакція сумівського ілюстрованого місячника „Крилаті", за редакцією Б. Гошовського, з яким тісніше співпрацюватиме новообрана КУ СУМ Канади.

ОСЕРЕДОК СУМА В КЛІВЛЕНДІ ВІДБУВ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Клівленд. — 17-ті Загальні Збори Осередку СУМА ім. Богдана Хмельницького в Клівленді тідбулись 11 ц.м. Загальні Збори, якими керувала Президія: голова — Михайло Яремко, заступник — мґр Богдан Футей, 1-ий секретар Любомира Головата, 2-ий — Ігор Ціцкевич. У висліді нарад обрано нову Управу у складі: Богдан Футей — голова, Теодор Ціцкевич — заступник, студентка Любомира Головата — секретар, П. Присяжний — скарбник, О. Вербинець — спортовий референт, В. Богуславський — зовнішні зв'язки, М. Лісначевський — організаційні справи, Є. Краснянський — булавний юнацтва та І. Ціцкевич, Анна Нич, С. Дзюба, Е. Олеськів, М. Почтар, О. Оглід, М. Кострик, О. Лісначевський, М. Бебко і З. Юрків — вільні члени. Дирекція дому: Василик, Кавка, Онацький і Шуган. Контрольна Комісія: Е. Райца, Дідич і Головка. Товариський Суд: М. Яремко, В. Мудрак і Р. Кусяка.

УВАН ВЛАШТОВУЄ КОНФЕРЕНЦІЮ НА ПОШАНУ А. Д. МАРҐОЛІНА

Ню Йорк. — В суботу 18 лютого ц. р. тут у приміщенні УВАН при 206 Вест 100-а вул. відбудеться конференція Української Вільної Академії Наук, присвячена десятиріччю смерти Арнольда Д. Марґоліна. У програмі конференції доповіді: И. Ліхтена п. н. „Арнольд Давидович Марґолін на тлі його доби", Бориса Ржепецького „Українська революція: жидівська громадськість і А. Д. Марґолін", І. Витвицького „Проблеми державного будівництва УНР з погляду А. Д. Марґоліна" та К. Варварова „А. Д. Марґолін — людина та державний муж". Початок конференції о год. 6-ій вечора.

КОЛЬОРОВИЙ КІНОРЕПОРТАЖ ПРО ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У АНГЛІЇ

Лондон. — З власної ініціятиви відомий тут кінолюб п. І. Федчиняк створив кольоровий звуковий документальний фільм під назвою „Українці у Великій Британії, з коментарем К. Зленка і відповідним музичним оформленням. Фільм розпочинається кадрами, як двоє українських дітей - лондонців вирушають у мандрівку по цікавих місцях англійської столиці, а потім відвідують СУБ, українські церкви, бібліотеки, Видавничу Спілку, Оселю інвалідів під Лондоном, табори Пласту, СУМ-у та ін. У фільмі є вартісні документальні кадри про святкування Річниці Т. Шевченка у Лондоні, виступи балетних груп і гуртків, хорів, декляматорів. Вже зроблено кілька копій цього кінодокументу, що йтиме також в українських скупченнях у ЗДА і Канаді.

ОЛЬГА СОНЕВИЦЬКА ЧИТАТИМЕ РЕПОРТАЖ З ЕВРОПИ

Ню Йорк. — У суботу 25 лютого ц. р. репортаж про свої враження і спостереження з подорожі до Европи виголосить Ольга Соневицька. Відбудеться цей вечір о год. 6.30 веч. в домівці СУА в Українському Народному Домі при 140-142 2-ої Евню у Ню Йорку, кімната ч. 31.

„ГОЛОС КАНАДИ" ПЕРЕДАЄ ОДИНАДЦЯТЬМА МОВАМИ

Міжнародна Служба СБС передає тижнево 100 годин своїх програм англійською, французькою, українською польською, німецькою, російською, чеською, словацькою, мадярською, еспанською і портуґальською мовами. В лютому ц. р. ця служба розпочала 22-ий рік праці. Маючи 150 працівників, вона втримується виключно з парляментських дарчих актів в сумі 2.500,000 дол. річно. Протягом минулого року вона отримала 37,373 листи з 119 країн. Основу передач МС СБС становлять вісті з Канади, Півн. Америки та світу на базі звітів аґенств Ройтера, АФП і Кенедіен Пресс. Щоденні передачі є різної довжини — від 15 хвилин по-мадярськи до 4 чи 5 годин денно англійською мовою.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЛЮТОГО 1967 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 170 Відд. о год. 6-ій веч. в домівці УНДому. Всі справи зв'язані з життєвим забезпеченням можна полагодити на зборах. Рівночасно повідомляється, що знімки молоді, яка вступатиме в члени УНС, від тепер будуть поміщені в „Свободі". — Управа.

СУБОТА, 18-го ЛЮТОГО 1967 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори членів В-ва св. Юрія — 239 Відд. в год. 3:30 — 4:30 по пол. в домівці Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin. — Д-р В. Галан, предс., М. Ковальчук, секр.

БОФФАЛО, Н.Й. — Місячні збори Б-тва св. о. Миколая, Відд. 127, о год. 11:30 ранку в церковній залі при Філмор і Онейда вул. Проситься Членів прибути на збори і вплачувати свої вкладки до 25-го дня кожного місяця. На річних зборах, які відбулися 22-го січня ц.р. перевибрано стару Управу на 1967 рік та двом членам: О. Кілин і Ст. Кушка вручено золоті годинники. Нагороджені зложили подяку Головному Урядові УНСоюзу. Вкладки можна вплачувати кожної неділі в повищезгаданому часі і місці. — І. Була, голова; п-ні М. Гаравус, фін. секр.; П. Гаравус, касир

ПЛАІНФІЛЬД, Н. Дж. Збори Т-ва ім. І. Франка — 372-го Відд. о год. 6:30 веч., 210 Ігол Гол. Проситься членів прибути. Будуть зажливі справи до полагодження. — С. Лонишин, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. Місячні збори і збирання вкладок 370-го Відд. в шкільній кімнаті при церкві св. Арх. Михаїла, 565 Джордж ст, о год. 8:30 рано. Повідомляємо всіх членів, що кожний член є зобов'язаний платити 10 центів до відділової каси. Проситься вирівняти залеглості від травня 1965, це є 20 місяців до кінця року 1966 і за два місяці 1967 р. Вкладки до УНС не будеться брати, якщо ви не вирівняєте вкладки до Товариства. — В. Гіна, секр.

НЕДІЛЯ, 19-го ЛЮТОГО 1967 р.

АСТОРІЯ, Н. Й. Місячні збори В-ва св. о. Миколая — 5 Відд. о год. 6-ій веч. в залі церкви Чесного Хреста. Проситься усіх членів прибути, а хто залягає з вкладками, проситься вирівняти якнайскоріше. — М. Хоманчук, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Річні збори В-ва св. Дмитрія — 288 Відділ о год. 12:30 по пол. в Укр. Амер. Гор. Клюбі, 817 Lynn Ave. Проситься членів вирівняти вкладки. — А. Даналюк, пред., В. Заґводський, кас., Д. Мушастий, секр.

BRIDGETONE, N.J. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 347 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі де звичайно. — Г. Тимчій, секр.

ВОНСАКЕТ, Р. Ай. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 206 Відд. о год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі, 74 Гаррис Аве. Проситься членів прибути на збори. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори В-ва св. Василія —339 Відд. о год. 2-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 П. Лавренц вул. Проситься всіх членів прибути та вирівняти членські внески. — С. Лупацій, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Говп Евеню, Пассейк. Проситься всіх членів прибути на збори. Склад Управи на 1967 рік: В. Новацький, предс., І. Блиха, заст. предс., П. Головачук, фін. секр., Н. Михайлишин, касир, В. Марущак, рекорд. секр. Опікуни хворих: С. Задорожний і С. Андрусишин. Прапорщики: І. Білоґан, М. Тиньо. Мужі довір'я (тростісти): П. Никифочин і А. Варна. Господар: І. Хомко. Контр. Комісія: інж. В. Чайківський, гол., проф. І. Рудакевич і І. Чуйко — члени. — В. Марущак, рекр. секр.

Посмертні згадки

ІВАН ГРИНЬКО, довголітній член Тов. Клюб Поступовий, Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж. помер 12 січня 1967 р. в Монтвіл, Конн. на 85 р. життя. До УНСоюзу вступив в 1911 р. Покійний походив з с. Бабичі пов. Перемишль, Зах. Україна. Покійний полишив 4 сини, 8 внуки і 6 правнуків. Похорон відбувся 16 січня в Ст. Джонс Чорч, а відтак на цвинтар Ст. Патрік Семетері, Монтвілле, Конн.
Вічна Йому Пам'ят!
Петро Костик, секр.

ЯЦУК МАРІЯ, членка відділу 153 в Філядельфії, Па. померла 25 січня 1967 р. на 45 році життя. Походила із с. Чашин, повіт Сянік. Покійна оставила мужа Антона, 8 синів та 3 доньки як також сестру і батька та матір в Польщі. Похорони відбулися 30 січня з похоронного заведення Насевичів на цвинтар на Факс Чейзі, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу.

МИХАЙЛО ЗАЯЦЬ, член Відділу 241 УНСоюзу в Вунсакет Р. Ай., помер 14-го січня 1967 р. Вступив до УНСоюзу 1928 р., бувший секретар Вдділу. Покійний родився в с. Красне, повіт Скалат, Зах. Україна. Оставив жену Марію, сина Стефана, дочку Анну, внуки і правнуки. Похорон відбувся з похоронного заведення до Укр. Православної Церкви св. Стефана в Менвілі. Тіло похоронено на парохіяльнім цвинтарі в Менвіль Ровд Аюленд.
Вічна Йому Пам'ят!
Управа Відділу

КАТЕРИНА ТРАЧ, членкиня Т-ва „Українська Січ" — 39 Відділ УНСоюзу в Сиракюзах, померла 26 грудня 1966 р. по тяжкій хворобі, маючи 68 років. Покійна походила із села Чесники, пов. Рогатин. В своєму родинному і громадському життю відзначалася вродженною чемністю і так виховувала своїх дітей, всі члени УНС. Залишила в жалобі мужа Якова, дочки: Ольга, Гелен, Дора і Аліса, синів: Яків, Володимир і Дональд та внуків. 28-го грудня 1966 р. відбувся похорон з пох. заведення до кат. церкви ім. св. І. Хрестителя, а опісля на вічний спочинок на церковний цвинтар. Відвідинами в часі хвороби, Службами Божими та цвітами віддали останню прислугу — Родина, Приятелі та Члени союзової громади.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу

МАРІЯ КІНДЗЕРСЬКА, членкиня Т-ва „Українська Січ" 39 Відділ УНСоюзу в Сиракюзах, померла 13 грудня 1966 р. проживши 73 роки життя. Вона також як членкиня Українського Золотого Хреста завжди брала участь в життю громади. Полишила у жалю троїх дітей та багато приятельок з У.З.Хреста. Похорон відбувся з пох. заведення до кат. церкви ім. св. І. Хрестителя, а опісля на вічний спочинок на церковний цвинтар, дня 15 грудня 1966 р. Службами Божими та цвітами і участю в похоронних обрядах вшанували Покійну — Родина, Приятельки та члени Відділу.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу

ГРИГОРІЙ ВРОНКОВИЧ, довголітній член Бр. Сош. Св. Духа — Відд. 295 УНС в Акрон Огайо, помер 17 січня 1967 р. по короткій недузі. Покійний був добрим членом і тихої вдачі; полишив в смутку три сини, Михайла, Дзіма і Стефана, дві доньки Марію Генри в Ворен Огайо і Анну Коре в Вашинґтон, Д.Я., 11 внуків і 1 правнука. Похорон відбувся 20 січня при участі рідні, знайомих і членів з церкви Св. Духа на цвинтар Св. Хреста в Акрон, Огайо.
Вічна Йому Пам'ят!
Василь Пулк, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5762. В руках тубільців!

Злива стріл нагло спинила хід-лет мавполюда...

І змусила його впасти на землю...

Група тубільців із дикими очима швидко оточили його. Божевільні зі страху й розпачливости!